

הקדשת הכהנים לעבודה

פרק ה

הקדמה

מאמצעו של ספר שמות אנו עוסקים בעבודת המשכן – מקום השראת השכינה. מי עובד במשכן? האם כל אדם, או רק אנשים מיוחדים שהוקדשו לעבודה זו? אם אנשים מיוחדים נבחרו לעבודה – כיצד הוקדשו לכך? כיצד קיבלו את תפקידם ומעמדם? בספר שמות למדנו על הציווי להכין בגדים מיוחדים עבור אהרן ובניו. הם נבחרו "לקדש אותם לכהן לי" (שמות כט, א). הכהנים אחראים על עבודת המשכן, ובעבודתם הם מקרבים בין ישראל לאביהם שבשמים. ספר ויקרא מתאר את הביצוע של הקדשת הכהנים לעבודתם. בפרקים א-ז למדנו את תורת הקרבנות – מהם הדינים שאותם יש לדעת על מנת לעשות כראוי את עבודת ה'. אולם, כדי להתחיל את העבודה צריך משה לחנוך בפועל את הכהנים לתפקידם, כפי שנצטוו בהר סיני (שמות כט). בספר "תורת-כהנים" חוזרת התורה לספר על הימים הללו – "ימי המילואים" שבהם קידש משה את אהרן ובניו לכהונה. כיצד נתקדשו הכהנים? כיצד נחנכו והיו למשרתי עליון?

הקדשת אהרן ובניו לעבודת המשכן נעשתה בטקס רב רושם

נבקש מהתלמידים לקרוא בפסוקים א-ג. מי נכחו בטקס הזה?

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: בַּקַּח אֶת אֶהֱרֹן וְאֶת בְּנָיָו אֹתָם וְאֶת הַבְּגָדִים וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת פֶּר הַחֹטְאֹת וְאֶת שְׁנֵי הָאֵילִים וְאֶת סַל הַמִּצּוֹת: גַּאֲתָא כָּל הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ד וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ וַתִּקְהַל הָעֵדָה אֶל-פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד"

מדוע היה צורך בנוכחותם של כל בני ישראל במעמד זה?

*

כיצד מקדש משה את אהרן לכהונה? באמצעות ארבעה דברים. אפשר לבקש מהתלמידים לאתר בפסוקים ה-יב את שלשת הדברים הראשונים. המורה יוכל לציין את הפרט הרביעי.

ויאמר משה אל-העדה זה הדבר אשר צוה ה' לעשות:		
1	פסוק ו	רחיצה (טבילה במקווה - רש"י שמות כט, ד)
2	פסוק ז	הלבשת בגדים
3	פסוק יב	משיחה
4	פסוקים יד-כט	קרבת והזאת דמים

השליחות והכניסה לתפקיד

כינוס כל העדה אל פתח אהל מועד הוא מאורע ייחודי. נוכל לתאר את הפעולות של הלבשת בגדי הכהונה, ושל משיחת אהרן הכהן בשמן השמחה, הנעשים לעיני הקהל. זהו מעמד בעל רושם רב. אפשר לבקש מהתלמידים לציין אלו טקסים הם מכירים - בהם נכנס אדם לתפקידו, או מקבל עליו תפקיד ושליחות. מה יש בטקסים הללו? האם הטקסים הללו הם פעולה העומדת בפני עצמה, או שהם מסיימים תקופת הכשרה שקדמה להם?

אפשר לבקש מהתלמידים לדמיין כאילו הם חלק מהקהל המלווה את הכהנים ביום היכנסם לתפקיד, ולכתוב ברכה, או תפילה, להצלחת הכהן בתפקידו.

אפשר, לחלופין, לחבר תפילה מפי הכהן עצמו, ביום כניסתו לתפקיד.

כדי להדגים את תחושת השליחות שבעמידה לפני ה' בשם הקהל, ניתן להזכיר את תפילת "הנני העני ממעש" - הנאמרת בקהילות אשכנז על ידי שליח-ציבור של תפילת מוסף בימים הנוראים.

*

אהרן ובניו

על ידי השוואה בין הקדשת אהרן לבין הקדשת בניו, נוכל לראות כי אהרן בלבד הוקדש ככהן גדול.

בני אהרן		אהרן		הפעולה
פס'		פס'		
ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים			ו	רחיצה
ויקרב משה את בני אהרן וילבשם באבנט וילבש אתו את המעיל ויתן עליו את האפד ויחגר אתו בחשב האפד ויאפד לו בו: וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התמים: וישם את המצנפת על ראשו וישם על המצנפת אל-מול פניו את ציץ הזהב נזר הקדש כאשר צוה יהוה את-משה"	יג		ט-ז	הלבשת בגדים
---		ויצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אתו לקדשו	יב	משיחה
משה מקריב את קרבנות אהרן ובניו ומזה מדמם עליהם ועל בגדיהם			ל	הזאת דם

הכהן הגדול לובש שמונה בגדים. כהן הדיוט – ארבעה
הכהן הגדול – נמשח בשמן השמחה על ראשון, שאר הכוהנים – לא.

למורה

בתוך ההשוואה בין הלבשת אהרן לבין הלבשת בניו עולה השאלה – מדוע לא נזכרו המכנסיים, שהם אחד
הבגדים הן של כהן רגיל והן של כהן גדול?
התשובות לכך מופיעות בדברי המפרשים בפרשת תצוה:
"וכן היה כאשר רחץ אהרן במים ולבש מכנסי בד ואין צורך להזכירם עתה ולא בשעת מעשה. כי מנהג כל
אדם ללבוש מכנסיים.." (אבן-עזרא שמות כח, ד)
"ולא הזכיר מכנסיים לפי שנאמר לכבוד ולתפארת.." (רבינו יעקב בעל הטורים, שמות כח, ב)
כלומר: המכנסיים היו אמנם בגד כהונה, אולם מאחר וכל אדם לובש מכנסיים אין הם נזכרים במסגרת
הבגדים שניתנו על אהרן ובניו לחנכם ולפארם עם כניסתם לעבודה.

בפס' יד-כט התורה מתארת את הקרבת הקרבנות של אהרן ובניו. משה הוא המקריב, ולאחר ההקרבה
הוא מזה על בגדי אהרן ובניו משמן המשחה ומדם הקרבן. נציין פרט זה בפני התלמידים, אך לא נלמד
פסוקים אלו.

*

שבעת ימי המילואים" (פס' לא-לו)

בפס' לא-לו, פסוקי הסיום של הפרק, מופיע הציווי על שמירת שבעת ימי המילואים – שבוע ימים שבהם
אהרן ובניו הם מביאי קרבן, ואילו משה עושה את העבודה ומלמד אותם את אופן העבודה. אהרן ובניו –
אינם יוצאים מפתח האהל, ואוכלים מבשר הקדשים.

כיצד מסבירה התורה את שמם של הימים?

לג ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלאיכם כי שבעת ימים מלא
את ידכם:

מה פירוש "למלא יד"? כיצד אנו מכנים את היום?

חתימה:

לד באשר עשה ביום הזה צוה ה' לעשות לכפר עליכם: לה ופתח אהל מועד תשבּו יומם ולילה
שבעת ימים ושמרתם את משמרת ה' ולא תמותו כי כן צויתי: לו ויעש אהרן ובניו את כל
הדברים אשר צוה ה' ביד משה: